Stockholm 2026-10-22

Diarienr: LI2026/01167

Yttrande över Regler om livscykel GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Byggherrarna är en branschorganisation för professionella och långsiktiga byggherrar som bygger för egen drift och förvaltning. Som branschorganisation stärker och utvecklar vi byggherrerollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar beställer årligen byggprojekt för mer än 150 miljarder kronor.

YTTRANDE

Byggherrarna välkomnar att Sverige inför gränsvärden för nya byggnaders klimatpåverkan. Gränsvärden kan bidra till att utsläppen från byggandet minskar genom såväl utveckling av byggprodukter som effektivare projektering, konstruktion och materialanvändning. Samtidigt är det viktigt för svensk konkurrenskraft att genomförandet blir enkelt, förutsebart och harmoniserat med den europeiska och nordiska utvecklingen.

1.7 ändring i PBF

Byggsanktionsavgiften

Byggherrarna anser att den föreslagna modellen för byggsanktionsavgifter är alltför schablonmässig. Avgiften baseras på byggnadens bruttoarea och skiljer mellan ett överskridande av gränsvärdet och en felaktig redovisning, men tar inte hänsyn till hur stort överskridandet är. Innebär det att samma avgiftsmodell tillämpas oavsett om gränsvärdet överskrids marginellt eller betydligt? Byggherrarna anser att sanktionssystemet bör utformas mer proportionerligt, så att avgiftens storlek bättre återspeglar överträdelsens omfattning och allvar.

4.2 Implementering i svensk rätt

Klimatdeklarationer och kunskapsuppbyggnad

Byggherrarna ser problem med att reglera frågorna inom ramen för plan- och bygglagen (PBL) som ett tekniskt egenskapskrav.

När Kommunen får ansvar för gränsvärden leder det till en mer fragmenterad hantering av statistik, uppföljning och kunskapsuppbyggnad inom klimatområdet. Det är viktigt att det finns ett sammanhållet och jämförbart underlag som kan användas för uppföljning, utveckling av regelverket och ökad kunskap om byggnaders klimatpåverkan eftersom det här är ett relativt nytt kunskapsområde.

Det är också en fråga om kompetens. Kommunerna behöver bygga upp ytterligare kompetens och arbetssätt för att kunna tillämpa och följa upp regelverket. Detta behöver vägas in i genomförandet, inte minst mot bakgrund av att kommunerna redan står inför ett omfattande arbete med att implementera och tillämpa Boverkets byggregler. Det finns en risk att ytterligare ansvar och komplexitet läggs på kommunerna innan det finns tillräcklig kompetens, vägledning och fungerande systemstöd.

Även om byggherrarna förstår syftet att integrera gränsvärden i PBL som egenskapskrav anser vi att det kan finnas skäl att se över alternativ som medger ett större fokus på kunskapsuppbyggnad och standardisering.

Datum för reglernas ikraftträdande

Byggherrarna är kritiska till den föreslagna övergången från dagens klimatdeklarationer till det nya regelverket.

Enligt förslaget upphör lagen om klimatdeklarationer vid utgången av mars 2027, medan nya bestämmelser om beräkning och redovisning av byggnaders klimatpåverkan i PBL föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. De bindande gränsvärdena föreslås därefter införas först den 1 januari 2030 för byggnader mindre än 1000kvm.

Byggherrarna har svårt att se varför perioden fram till 2030 inte i större utsträckning kan användas för att successivt införa och utveckla arbetet med gränsvärden. En sådan ordning skulle ge branschen, kommunerna och myndigheterna möjlighet att bygga erfarenhet av hur systemet fungerar i praktiken, identifiera brister och utveckla nödvändiga arbetssätt innan kraven blir bindande.

Att först avveckla dagens system riskerar i stället att innebära ett avbrott i den kontinuerliga kunskaps- och datauppbyggnaden. Det är olyckligt i ett skede när sektorn behöver mer, inte mindre, kunskap om byggnaders klimatpåverkan och hur de ska redovisas på ett säker och enhetligt sätt.

6 Gränsvärden för byggnaders avgivning av växthusgaser

Byggherrarna tillstyrker att bindande gränsvärden införs för nya byggnaders klimatpåverkan men anser att det finns behov av vissa justeringar i genomförandet.

6.1 Systemgränser för gränsvärde

Byggherrarna har förståelse för Boverkets argument för att avgränsa gränsvärdet för byggnaders klimatpåverkan till A1–A5 eftersom utsläppen ligger nära i tid och i stor utsträckning inom byggherrens rådighet.

Systemgränsen behöver dock bedömas tillsammans med kraven på metod, produktinformation och administration. Om GWP-GHG kan beräknas utifrån samma mängduppgifter och produktinformation som GWP-total blir de administrativa konsekvensen mindre. Om det däremot krävs ett separat nationellt dataunderlag eller beräkningsflöde anser Byggherrarna att utformningen bör ses över igen.

När gränsvärdesregleringen i huvudsak fokuserar på utsläpp i byggskedet (A1–A5), riskerar det också att skapa incitament som missgynnar robusta och skadeförebyggande lösningar trots att dessa kan ge betydande klimatvinster över byggnadens faktiska livslängd.

6.3 Gränsvärden vid tidpunkt för genomförandet

Byggherrarna tillstyrker Boverkets förslag att införa alternativ 2 som gränsvärde för byggnaders klimatpåverkan.

Vår bedömning är att det i nuläget är viktigt att ge sektorn utrymme att bygga upp erfarenhet och praxis. Regelverket behöver samtidigt skapa förutsättningar för att hela marknaden ska kunna ställa om.

Byggherrarna Sverige anser inte heller att ett gränsvärde som ligger i linje med Boverkets förslag kommer bromsa byggherrar som har möjlighet och ambition från att driva utvecklingen snabbare genom egna krav och mål och visa vad som är möjligt i praktiken.

Dock anser Byggherrarna att de tre föreslagna nivåerna borde ha differentierats ytterligare och gett mer träffsäkra alternativ mellan alternativ 1 och 2. (Alternativ 3 har aldrig varit ett reellt alternativ i sektorn).

7. GWP indikatorer

7.1.1 Behov av föreskrifter

Byggherrarna anser att livscykel-GWP, och gränsvärden så långt möjligt ska bygga på samma system, metod och data och harmonisera med övriga länder i Norden och Europa.

EPBD och livscykel-GWP innebär en betydande utvidgning av dagens svenska klimatdeklarationer. Sverige kommer att behöva beräkna och redovisa byggnaders klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Detta följer av EU-regleringen.

Mot denna bakgrund anser Byggherrarna att ytterligare nationella beräknings- och informationskrav bör begränsas. För att undvika dubbelarbete och onödig administration bör det underlag som tas fram enligt EU-reglerna bör i första han vara de som används för det nationella gränsvärdet.

Sverige bör inte införa kompletterande krav på produktinformation för den svenska marknaden. Det riskerar att minska Sveriges konkurrenskraft. Den information som behövs bör så långt möjligt kunna hämtas från det harmoniserade europeiska systemet. Det ligger också i linje med hur flera av våra nordiska grannländer har resonerat.

Vänliga hälsningar,
Sofia Hansdotter, Vd

Enligt uppdrag,

Lilly Rosander, affärs- och branschutvecklingsexpert